

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

בא

◆◆◆

שנת

תשפ"ד

◆◆◆

גליון 237

מדות, מדות, מדות...

"עשרים שנה" כדי לשנות את טבעו.

וידוע הקושי העצום לשנות אפי' "מדה אחת", וכפי שה' מביא רבנו מהגר"א שכל החיים צריך לעבוד על המדות.

וה' אומר בשם קדוש ישראל מסלנט זצוק"ל, שנקל לאדם "לגמור ש"ס... ולא לשנות מדה אחת!

וסיפר שהגאון רבי שמחה זליג ריגר זצ"ל הדין מבריסק, הי' רגיל תמיד לחזור ולשנן לעצמו את לשון חז"ל "לעולם יהא רך כקנה", ואמר שבאמת הי' לו "לב טוב מאד", עד שפעם אחת אמר שהי'

נשקף "מעניו" הטוב לב שלו.

ואמר שיש בארון [הסגור] תמונה שלי, ורצה שאביא לפניו את התמונה, והראה את התמונה, ואמר תראו האיך רואים בעינים את טוב לבו.

ונרחיב מעט מענין "מדות".

הי' תמה הרבה, על ירבעם בן נבט, שאמר לו הקב"ה חזור בך ואני ואתה וכן ישי נטייל בגן עדן, וכאשר שמע שכן ישי ילך בראש, לא חזר בו מלהיות מחטיא את הרבים, ואין לו חלק לעולם הבא.

והי' מתפלא רבנו, הרי ירבעם פיקח היה, ובודאי ידע כמה חמור המחטיא את הרבים, ואיך עשה שטות כזאת נוראה, לוותר על כל העולם הבא שלו, ולירד לשאול תחתית נורא, בשביל מעט כבוד? ולא נחה דעתו מקושיה זו.

אך הוסיף דבר "נורא", ואמר: גם אנחנו לפעמים מוותרים על העולם הבא שלנו בשביל מעט כבוד... ולמשל מי שמציעים לו משרה רוחנית שיכול לעלות בה מאד ולזכות את הרבים, אך אינה לפי כבודו, מסרב לקחתה, ומה יוצא ממנו בסוף? - כלום! הכל בשביל אביסאלע כבוד - מעט כבוד מדומה של מה יאמרו.

לקבוע לימוד בזה

ובכלל בענין "בין אדם לחבירו" הי' מבקש שילמדו נושא זה עם ילדים, כמה רגעים ביום.

השגחה פרטית

ראשית דבר, בעמדנו בפרשה של "ציאת מצרים", נתחיל במה שאמר רבנו בנוגע לימי "הפסח", וכמובן שזה נוגע גם לפרשת השבוע.

שאלו מהו הדבר שצריך להתחזק בו בימי הפסח, אמר, לחזק את ההתבוננות בהשגחה פרטית.

והי' מרבה לדבר ולספר מה שיכול כל אי ואי לראות בימי חיו, האיך ההשגחה העליונה מכונת את דרכו, והכל מסודר משמים - בתכלית, בין לטוב ובין ח"ו, ואין לו לאדם רק להתפלל אליו ית"ש ולקוות לטוב.

להתרחק מן "הכעס"

הנה הסבא מקלם כותב - ראיתי בשם האר"י ז"ל: לזהר בימים הקדושים האלו [פי ימי השובבי"ם] מכעס וקפדנות, ולכוין בברכת הנהנין, ע"כ.

ויש לשים לב, שבשבועות אלו מתגבר יותר היצר הרע ל"כעס". וכנראה עפ"י דברי האר"י"ל שזה מהדברים הנדרשים לעבוד עליהם ביותר בימים

אלו, ממילא מגביר השטן יותר נסיונות ליפול בזה.

ועל דרך מה שהי' אומר רבנו על "שלושת השבועות", שמאחר שצריך "להרבות בהם אהבה ואחוה", לכן היצר מחפש תחבולות במיוחד להרבות במחלוקת...

אגרת הרמב"ן

ובענין "הכעס", הי' אומר רבנו שראוי ללמוד כסדר "באגרת הרמב"ן", שקריאתה מועילה להינצל מן הכעס, כמ"ש הרמב"ן בעצמו.

עבודה "עשרים שנה"

וכפי שזכינו לראות, הי' רבנו שומר על "שלות הנפש" תמיד, בכל מצב שיהי', ונזהר מאד מאד מלכעוס.

אך שמעתי שאמר פעם, שמטבעו הי' כעסן, רק שעבד על עצמו

פרשת השבוע - והי' לאות על ידכה וגו', ולמדו חז"ל "יד כהה".

וסיפר רבנו שהוא בעצם נולד "איטר" יד, רק שבילדותו לימדוהו בת"ת לכתוב ביד ימין, ולכן הי' רגיל לכתוב תמיד בימין. אך כל שאר מלאכות הי' עושה "בשמאל". [ואמר לי שבעיקרון יכול להתרגל בכמה חדשים לכתוב בשמאל].

ולפני הבר מצוה, שאל אביו את הגאון ר' שמחה זליג ריגר זצ"ל, מה יעשה עם התפילין, ופסק כמ"ש הרמ"א, ש"כתובה" קובעת, ולכן בזמן התפילה יניח ויברך על יד "שמאל כל אדם", ואחרי התפילה יניח בימין.

והי' מניח אחר התפילה, את התפילין של יד, מהופך כלפי מעלה, כדי שיהי' הקשר בפנים, והי' אומר פרשיות קדש, והי' כי יביאך.

ולפעמים הי' מניח "רק של יד", אחרי שהוריד את השל ראש. ולפעמים הי' מזיז את התפילין של ראש ממקומם, ומחזירן אחרי שקשר את השל יד, וכמה פעמים השאיר את השל ראש במקומו, רק "כיון" בדעתו שכעת אי"ז לשם מצות תפילין.

אך אמר שעצה זו לכונן שלא לשם מצוה, מועילה רק שלא יהא נחשב שלובש של ראש, כשאין עליו של יד, אבל בשביל היסח הדעת, ולהפיח וכזו', זה לא מועיל, כיון שהאיסור הוא מחמת כבוד התפילין, וזה איסור כל זמן שהם במקומו, גם לא לשם מצוה.

עוד מענין הפרשה, "החודש הזה לכם", ידוע שיש אומרים דאסור להשתמש מחמת זה ב"תארין לועזי".

ופעם נתן רבנו עצה, לידידו אציל הרוח הר"ר אשר פלוצניק שליט"א [רופא ילדים], ששאל האיך יכתוב רעצפטים וכדו', ומוכרח להשתמש בתארין לועזי. ואמר לו רבנו, שעיקר האיסור הוא "כשחותם" על זה, ולכן יחתום קודם, ואח"כ ימלא את התארין, ונמצא שלא חתם על התארין.

ואני תפלה

ה' מעורר רבנו, שצריך להגיע "בזמן" לתפילה, הן בשחרית להספיק לומר פסוקי דזמרה כראוי, והן במנחה לומר אשרי, והן במערב לפני ברכו.

ואמר בשם הח"ת, שלפעמים בשביל דברים של מה בכך.. מפסידים דברים יקרים מאד. ולמשל כשהולכים להתפלל, ובדרך פוגשים חבר, ומתעכבים על דיבורים מיותרים, ומפסידים ברכו ויהא שמי רבא, שהם דברים גדולים ונשגבים כ"כ. ועורר ע"ז ג"כ את הבחורים שמתעכבים אחרי השיעור בישיבה, מלהיכנס מיד למנחה.

וה' נאה מקיים.. שה' משתדל תמיד "להקדים הרבה" לפני התפילה, להגיע למקומו, ולהתכונן ברוגע לתפילה.

ולפני כעשרים וחמש שנים, קראוהו ל"שילוח הקן" בקומה שלישית, כמה בניינים ליד בית הכנסת, וה' כרבע שעה לפני מעריב, ואחרי שעלה שלש קומות, ושילח את היונה, שם לב שעוד כמה רגעים מתחילים מעריב, ומיד ירד למעריב כדי שלא להפסיד ברכו, ולא הסכים להתעכב בשביל "הבנים תיקח לך", ואחרי מעריב, חזר ועלה "שלש קומות" בשביל לקחת את הגוזלות.

ט"ו בשבט

אמר שבעיקרון ה' מספיק לאכול "פרי אחד", כי העיקר הוא לזכור שהוא ראש השנה לאילנות. אמנם לשון המ"א (סי' קל"א) הוא נהגו "להרבות" בפירות, אך גם לזה א"צ יותר משלשה מינים, דברים היינו שלשה, כמבואר בגמ'.
זכרון עולם

זכרון עולם

לע"נ יקרנו הרב ר' צדוק ב"ר עובדי' טיייר ז"ל, ממתפלי בית רבנו הרבה שנים. ולב"ע ח' שבט תשפ"ב.

ולע"נ זקנתי מרת יהודית ב"ר חיים יצחק מורין ע"ה [אמא של הסבתא הרבנית הצדקנית מרת בלומא שניידר ע"ה.

ושמעתי השבוע מאאמו"ר שליט"א דבר מעניין, שמרת יהודית ע"ה נתאלמנה צעירה מאד, ובא אחיה מרוסי' הרב יהודה לייב סקוי ז"ל לעזור לה, ושהה אצלם במשך כשנה, והי' "מתמיד גדול" וישב ולמד שעות ע"ג שעות.

והסבתא מרת בלומא ע"ה היתה ילדה צעירה, אך התפעלה מאד מזה, עד שהחליטה בלבה שהיא תתחתן "רק עם בן תורה". ואח"כ נשארה בחורה מבוגרת מאד קרוב לשלושים, ובכל זאת לא הסכימה לשומע שום הצעה אחרת "רק בן תורה", ואמרו לה את יתומה, ומבוגרת כ"כ... לא תתחתי לעולם!

ובסוף נישאה לזקני הגאון ר' גדלי' צ"ל וחיו ביחד כששים שנה! ולמעשה נמצא שבזכות ר' יהודה לייב הנ"ל בנתה "בית של תורה" עם דורות של תורה.]

"שיחו בנפלאותיו" - על נסיון שבכל יום עמנו

בשבת האחרונה אירע "נס", כאשר בליל שב"ק לפנות בוקר, לפתע יצאה אש מהלהבה שבכירים, וח"ו בתוך כמה רגעים... אך הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, זימן "שבאותו רגע" שהתחילה לבעור, וכנס א' מבני הבית למטבח, וראה את האש "מתלקחת". והצליח לכבות את האש, בלי שתתפשט. יודו לה' חסדו, ונפלאותיו לבני אדם.

וכשדבר פעם אחת בטלפון לאסיפת מאות מנהלי בתי הספר בארה"ב על ידי "תורה ומסורה" בשיתוף עם ארגון "חפץ חיים", שנתכנסו לדון בעניני בין אדם לחבירו אמר כן: כבוד המנהלים של בתי חינוך: היות שענין בין אדם לחבירו זה מאד חמור, ובזה יש הרבה דברים שלא טובים בעיני חינוך בין אדם לחבירו, ולכן טוב מאד להקדיש תשומת לב מיוחד בענין בין אדם לחבירו, אונאת דברים וכל הדברים האלה שזה מעיקרי התורה.

הקב"ה יעזור שע"י זה תשועה ברוב יועץ, עי"ז שביחד אולי תוכלו לעשות תועלת לבתי חינוך שהילדים לא יכשלו חלילה בדברים של בין אדם לחבירו ויבינו את הדברים, ועי"ז מסתמא יוסיף הרבה תועלת בחינוך.

וראוי להקדיש לכך כל יום עשרה רגעים, והעיקר שלא יה' טול קורה מבין עיניך, וזה דבר קשה מאד, כי עפ"י רוב מלמד או מורה מתרגזים ומתבטאים דברים חריפים, ע"כ.

וכן כתב מכתב חוצב להבות בענין זה בס"ד לכבוד ...

הנה ידוע שבתורתנו הקדושה יש דינים בין אדם למקום וגם מה שבין אדם לחבירו, גם בעשרת הדברות יש גם דינים שלו לקונו וגם מה שאדם יזהר מלעשות רע לבריות.

ואונאת דברים מבואר בבא מציעא נ"ח ע"ב שזה יותר חמור מאונאת ממון. וזה אין חילוק בין איש לאשתו או אשה לבעלה. ובגמ' ב"מ נ"ט שם כתוב שכיון שאשה דמעתה מצוי' אז אונאתה יותר חמור מה שמצערין אותה. וזה כולל בכל הדברים שגורם צער, ובפרט לצער אלמנה או יתומים חמור מאד.

ולחיפך חסד אין לשער מה שיכולין לזכות עי"ז, ומבואר ברא"ש בריש מסכת פיאה כי הקב"ה חפץ יותר במצות שיעשה בהם גם רצון הבריות מבמצות שבין אדם לקונו.

ודברים שאנשים מורים היתר לעצמם, מורה או רב חושבים שבשביל לעשות שיהי' משמעת מותר לבזות בלי שיעור, ואין הדבר כן רק מה שמוכרח להוכיח אבל לא לבזות, וזה חמור מאד שמבזין ברבים.

רבי או כל מחנך צריך להוכיח אבל לא להוסיף דברים הגורם בושה, ובדרך כלל זה מחמת שחושב להגיב על שפוגעין בו, וזה גורם שמשלם לו כפלים וזה ודאי מכלל אונאת דברים לא יצא, ומאד צריך לזהר בזה. וגם ההורים אין להם לבייש ילדיהם, וכן הראוני בספר חינוך מצוה של"ח.

והנה בכמה מקומות משמע שאע"פ שבדרך כלל עיקר העונש הוא בעוה"ב ובעוה"ז לא נענשים על עבירות כ"כ, אבל על לצער אנשים נענשים גם בעוה"ז. כל א' ישים לב על כל מה שעושה או מדבר שלא יהי' דבר המצער חבירו.

והנה באמת כשנענשים בעולם הבא העונש יותר גרוע, אבל היות שאנשים מה שלא רואים כעת לא מתפעלים כ"כ, לכן אנו מדברים מה שכל א' מבין יותר. ועי' בספר חינוך מצוה הנ"ל בלאו של לא תונו איש את עמיתו, שמסיים דאע"פ שאין בו מלקות לפי שאין בו מעשה, מ"מ כמה מלקות מבלי רצועה של עגל ביד האדון המצוה על זה.

והנזהר מלפגוע אנשים יחולו על ראשו כל הברכות האמורות בתורה, ויזכה לעונג בזה ובבא.

ורצוי שמזמן לזמן ילמדו תלמידים בנחיצות זהירות בין אדם לחבירו.

אהרן יודא לייב שטיינמן

י"ד טבת תש"ע לפ"ק

"אוהבים דבריה" - "אש - פיקוח נפש"

ה' אומר רבנו, שבזמנינו שמצוי בכל מקום, חשמל, וגז, אם פורצת ח"ו "אש" אפי' קטנה, היא בכלל פיקוח נפש, וצריך לכבות מיד, גם בשבת קודש.

וה' אומר, שהשמירה מפני שריפה, היא "שמירת השבת". ולכן כשקרה ח"ו שריפה, ה' אומר להתחזק ב"שמירת השבת".

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 וכן בקול הלשון ובדרשו או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקלה"ה,

ע"י יבדלה"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלושה 6.